

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

SS. Simonis & Iudæ Apostolorum festo, Paraphrasin Epistolæ, quære in
festo S. Thomæ Apostoli.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

T. VI
22

sumus tormentorum eorum ascendit in secula seculorum. Quod à nobis auertat Christus Iesus rex & Dominus angelorum, qui cum Patre & Spiritu sancto uiuit & regnat Deus in secula benedictus, Amen.

DE S. HIERONYMO CONFESSORE OMnia require in festo S. Antonij Abbatis.

DE SS. VNDECIM MILIBVS VIRGINVM, martyrum, Christi que sponfarum, accipe omnia ut de S. Agnete virgine & martyre.

DE S. SEVERINO EPISCOPO ET CONFESSORE per omnia uti de S. Nicolao Episcopo.

IN FESTO APOSTOLORVM SIMONIS ET Iudæ Epistolam cum sua paraphrasi quære in festo S. Thomæ Apostoli.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM
Festi. Luca X.

1. Cor. 3.

Tedrus & Simon Apostoli quibusdam euangelium Christi predicauerunt gentibus.

Nomen virginis Mariæ quæ Apostolorum primus in uocauerit ac per illud miracula fecerit.

Celebramus hodie charissimi festum beatissimorum Apostolorum Simonis & Iudæ, qui quidem ambo Christo fuere sanguinis affinitate propinqui, nempe illius consobrini, filij Alphæi & Mariæ Cleophae, sororis intemeratæ virginis, sed spiritus ac fidei cognatione, morum imitatione longè propinquiore. Quos Dominus in Apostolos suos elegit, non carnis affectu permotus, sed liberrima sua voluntate & gratia, qua etiam præstitit eis, ut digni essent tanto honore, & idonei ministri noui Testamenti, per quos multorum cæca pectora ad agnitionem vnus veri Dei illuminarentur. Quod quidem etiam ab illis sedulo curatum est, maxime quando post Apostolorum profecta sunt, alter quidem, nempe Iudas, in Mesopotamiam: alter uero, puta Simon, in Aegyptum: ac deinde simul in Persiam uenerunt. Sunt qui putent hunc Simonem fratri suo Iacobo susceptum in Episcopum Hierosolymitanum: sed id alijs non placet, affirmantibus cum qui Iacobo successerit Simeonem esse dictum, & sub Traiano peremptum Hierosolymis: hunc uero Simonem Apostolum in Persia martyrio coronatum. Scribit quidam ex recentioribus uir eruditus neque contemnendæ autoritatis, se in occultissimis quibusdam monumentis reperisse, hunc sanctissimum Simonem Apostolum frequenter inuocare nomen summæ Dei matris Mariæ virginis, atque eius fauore hostes Christi & Ecclesiæ destruxisse: eundem ob feruorem in hostes Christi Cananarum, id est, Zelotem merito appellatum. Varia autem recitantur apud Ecclesias diuersas Euangelia: quæ quia omnia exponi non possunt, illud explanandum suscipimus, quod quibusdam locis legitur, & est apud Lucam capite X. in hæc uerba.

Designauit Dominus Iesus & alios septuaginta duos, & misit.

misit illos binos ante faciem suam, in omnem ciuitatem & locum, quo erat ipse venturus.

Quærat hic forsitan aliquis, quid hoc Euangelium pertineat ad Apostolos, quod ipsa verborum series probat de septuaginta duobus discipulis esse conscriptum? Sed quia hinc referuntur missi discipuli, nihil absurdum est in Apostolorum illorum festo id recitari, qui & ipsi hinc verbum Domini prædicarunt. Deinde quæ hic septuaginta discipulis præcepta data leguntur, eadem & ad Apostolos pertinet: & fortè tanto magis, quanto maior erat Apostolorum, quam discipulorum dignitas. Quid verò sibi velit, quod Dominus septuaginta duos elegit discipulos, Beda exponit, dicens ea de causa id esse factum, quod totidem gentibus esset Euangelium prædicandum. Et sicut Apostoli, ut idem ait, episcoporum, ita septuaginta duo discipuli presbyterorum formam prætulere. Misit autem eos binos, ut hoc ipso commendaret præceptum geminæ charitatis, & ut maior eorum dicitur adhiberetur fides, dum vno ore idem testarentur. Magis enim danda fides est duobus, quam vni. Nec misit eos vacuos, sed suæ gratiæ auxilio communitos: neque eos iussit ire, nisi quo ipse esset venturus, ut scilicet venturo Saluatori, præpararent viam, & homines ad pœnitentiam adhortando, capaces efficiarent supernæ gratiæ, quam suo aduentu Dominus Iesus conferrebat. Non enim ingreditur Dominus in animam vitiorum sordibus pollutam, & à veritate auertam. Itaque necesse est prius animam compungi dolore pœnitentiæ, & vitij repudiatis, tanquam tartareis quibusdam & densissimis tenebris, redire ad Deum, qui lux est & veritas, in quo tenebræ non sunt vllæ. Sed id fieri non potest, nisi prius discat aliunde mala sua: atque ipsi cognitis, in spem cogitationemque meliorem assurgat. Ita necesse est prædicatores mitti, qui indicent occæcatis voluntatem Dei, doceant quibus sine impliciti vitij, quibus destituti virtutibus: ut sic malorum suorum ipsos pœniteat, & bonam concipiant voluntatem: qua assumpta non potest se continere Deus, quin adueniat eum gratia sua, & quod humana ex se non potest inbecillitas, suppleat benignitate sua. Hac igitur ex causa misit Dominus Iesus binos discipulos ante faciem suam in omnem ciuitatem & locum quo erat ipse venturus, ut per eos ad pœnitentiam emollitis hominum pectoribus, ipse promptius posset ingredi, & suæ gratiæ dona conuersis & pœnitentibus communicare. Non enim dignus est Dei gratia, quem malefactorum non pœnitet, quibus pro suis erratis non studet congruam agere pœnitentiam. Neque sanè de gratia & aduentu Christi in animam suam blandiri sibi iure potest, quisquis non ante sese agenda pœnitentia ad suscipiendam Dei gratiam, Christi que aduentum præpararit. Eadè ex causa misit S. Ioannes Baptista, ut Domini Iesu prædicationem præueniret, de quo scriptum est: *Eccè ego mitto angelum meum, & præparabit viam ante faciem meam.* Sed nunc porro, quid missis discipulis Christus dixerit videamus:

Et dicebat illis: Messis quidem multa, operarij autem pauci. Rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.

iiii 2 Erant

Euangelium præfens cur hoc festo recitatur in Ecclesijs quibusdam.

Beda discipulos LXXII. cur Christus elegit.

Binos cur Christus apostolos miserit prædicatum.

Ioan. c. Ioan. 14. 1. Ioan. 1.

Prædicandi modus præcipuus quis.

Discipulos binos cur Christus miserit ante faciem suam.

Malach. 3.

T. VI
22

Erant tum temporis multi, qui habiles & apti essent ad suscipiendam gratiam Dei, parati item ad audienda verba vite: sed erant sicut oves non habentes pastorem, vagi ac miseri, & densis ignorantia ac caecitatis tenebris inuoluti, eo quod paucissimos haberent puros ac synceros diuini verbi tractatores, fidelesque & sollicitos animarum suarum pastores. Qui enim in illo populo Iudaico tum pastorum & doctorum occupabant locum, plerique omnes auaritia, ambitioni, luxuria, & alijs vitijs ita erant dediti, vt magis scandalo essent subditis, quam exemplo. Propterea etiam Dominus dicebat: *Super cathedram Moysi sederunt scribae & Pharisei. Quaecumque ergo dixerint vobis facite: secundum opera vero eorum facere nolite. Dicunt enim, & non faciunt.* Vt autem Doctor alijs persuadeat abstinere a vitijs, & iustitiam colere, qui tamen ipse nihil minus praestet, id sane difficillimum est. Nam cuius vita despiciatur, eius necesse est vt & praedicatio contemnatur. Monuit ergo discipulos Dominus, vt rogarent Dominum messis, Deum scilicet, qui est Dominus vniuersorum, cuius imperio totus subiacet mundus, vt mitteret operarios nempe pastores, doctores, rectores, praefectos ad alios moderandos, instituendos, dirigendos, habiles & idoneos, in messem suam, id est, sanctam Ecclesiam, quae etiam vinea Domini dicitur: Non est enim in hominum arbitrio vel potestate id fitum, vt tales semper alijs praesint, sed potissimum id pendet ex nutu & dispositione Dei, qui regnare facit saepius hypocritam propter peccata populi, in grauissimam animarum perniciem, & iusto iudicio qualis est populus, tales ei praestat rectores. Multi enim tam peruersi & improbi sunt, vt se a suis Praelatis, vel concionatoribus, aut confessorijs non ferant admoneri aut reprehendi, sed ipsa sua vitia ament, animarum medicos respiciant, ac execrentur. Talibus ergo quandoque euenit quod cupiunt, vt impios habeant vel certe indoctos & prorsus ineptos superiores atque pastores, qui eorum vitijs faueant, & quaedam norint praetextere velamina, aut penitus nesciant quomodo alios regere debeant ac instituere. Horrendum malum, & totius Christianae disciplinae exterminium. Hodie quoque quam verè possit dici, Messis multa, operarij autem pauci? Mundus plenus est hominibus, sed desunt qui eis verbum veritatis, sicut oportet, annuncient. Esto sint magna ex parte mali, sunt tamen etiam adhuc multi boni, & forsitan ideo potissimum tantus est numerus malorum, quod tam pauci sunt Zelosi ac idonei operarij. Interim verò dum non sunt qui in seruore spiritus, & Zelo charitatis praedicent oportune, importune, itemque arguant, increpent, obsecrent, & torpentes hominum animos pungendo, mulcendo, terrendo, consolando extimulent ad timorem & amorem Dei, heu pereunt infinitae animae, quas vnigenitus Filius Dei redemit sanguine suo, pro quarum salute tot annis se affixit in terris, nec dedit vllam vnquam requiem sibi, vt posset eas tanquam maturam & congruam messem ad horreum caelestis palatii reducere. Sed quibus tandem lachrymis prosequendum est, quod etiam hodie possint haberi saltem aliqui viri graues & Deum timentes, qui sibiipsis non parcant, & cupiant totos se aliorum saluti impendere, nec subtrahant eis monita salutis, tamen populus eos fugit & execratur, nec eorum dicta ferre potest, ita vt iam verissimè impleatur, quod praedixit Apostolus: *Erunt tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt: sed ad sua desideria con-*

Judic. 3.

Legisperitorum auaritia, ambitio & luxuriam quantum fuerit tempore Christi. Matth. 23.

Gregor.

Esai. 1.

Iob 34.

Praelatos malos ob subditorum nequitias a Deo percutiti.

Bonorum hominum quam sit hodie numerus paucus. 1. Tim. 4.

Ibidem.

621

ceruabunt sibi magistros, prurientes auribus. Et à veritate quidem auditum auerent, ad fabulas autem conuertentur? Obsequium amicos, veritas odium parit. Hac de causa terribili Dei iudicio iam multis locis ablata sunt, qui veritatem doceant, & dati sunt populo doctores quales ipsi volunt, scilicet magistri erroris, hæresum fabricatores, qui eis viam faciant latissimam. Sed vbi ad extrema ventum erit, in angustias inexplicabiles se sentient deuolutos. Non parua causa est, cur hodie tam pauci sint digni & veraces operarij, quod eos homines audire noluerunt, cum adhuc plures essent. Ablata sunt etiam sacramenta hominibus, sine quibus tamen nihil differunt Christiani ab Ethnicis, imo nec à pecudibus: Sed quare ablata sunt? Quia cum ea haberent, indignè utebantur. Auferetur à vobis, ait Dominus Deus, regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus illius. Ita pro dolor iam fit. Auferetur nobis, & datur innumeris gentibus in India & alijs quibusdam in locis, hæcenus à Deo alienis.

Sed vti nam vel nunc tandem suo grauissimo damno incitent homines ad rogandum Deum, vt mittat operarios in messem suam. Nihil enim æquè deest huic seculo, atque idonei Doctores & operarij, qui ferueant amore Dei, & habeant Zelum animarum, in quibus charitas efficacior & valentior sit ad persuadendum eruditionis adiuta suffragio, & eruditione charitas non nisi ad honorem Dei & salutem proximi vtatur: in quibus charitas premat tumorem scientiæ instantis, & scientia charitati vires addat & efficaciam. Sunt quidem docti multi, sed amore vacui: & quidam licet ament, tamen quia indocti sunt, minorem habent gratiam, quæ dicunt. Rogandus est ergo Deus, vt mittat operarios scientia & charitate iuxta instructos, vt per eos maior fiat fructus in hominibus miserè excæcatis ac induratis à diabolo & fallacia peccati. Sequitur:

Ite. Ecce ego mitto vos, sicut agnos inter lupos.

Mundus totus in maligno positus erat. Discipuli autem innocentiam & mansuetudinem Christi pro suo modulo imitari studebant. Quando igitur eos humiles & mansuetos ad conuertenda superbiorum & vitiorum mon- stris obessorum hominum peccata Dominus misit, agnos nimirum, inter lupos delegauit, vt ex lupis agnos facerent, vincendo in bono malos, & persequentium furorem ac feruitiam mitissima lenitate ferendo. Eodem modo electi omnes mittuntur in hunc mundum vt agni inter lupos, qui sunt demones & prauis ac impijs homines, inter quos connitendum est pijs omnibus, vt neque demonum temptationibus, neque malorum hominum vexationibus ab ouina simplicitate, innocentia, mansuetudine, obedientia desciscant, vt sicut ouis est animal simplex absque dolo & duplicitate, innocens sine nocendi libidine, mansuetum ad omnem iniuriam, ita vt mortem quoque ipsam tacita ferat, & denique ad omnem pastoris nutum obsequens & morigerum, ita sint & ipsi simplices filij Dei, candidi, sinceri, omnibus bene cupientes: item innocentes, ab omni nocendi voluntate & appetitu remotissimi: ad hæc mites & suaves ad ea omnia, quæ vnde cunque possint accidere, semper abstinentes à murmure & calcitracione: denique obedientes in omnibus voluntate Dei, Ecclesiæ catholicæ, superioribus suis, & rectæ rationi. Nemo zu-

Doctores veritatis cur quibusdam subtrahantur.

Sacramentorum quibusdam hodie ablata. Matth. 24.

Operarij amore feruentiores quam sint hodie pauci.

1. Ioan. 5.

Agnos mitti inter lupos quid sit. Rom. 12.

Lupi mystice qui dicantur.

Quorum proprietates quibusdam accessariz. Philip. 4.

T. VI
22

1. Tim. 1.

Psalm. 11.
Lupis rapacissimis qui-
batur in ho-
die mundus
plenus sit.
Ioan. 9.
1. Tim. 2.

tem puer se ab huius mundi lupis posse immunem euadere, nisi forte velit non esse ex ouibus Christi. Omnes enim qui volunt pie viuere, & agnum Christum ut oues imitari, persecutionem patientur a lupis. Sed si persequuntur lupi, tamen cauendum ne deuorent, ut quandoque cum sanctis & beatis omnibus, qui luporum dentes iam euaserunt, possumus & nos gratulabundi psallere: *Benedictus Dominus qui non dedit nos in captiorem dentibus eorum.* Lupis hodie rapacissimis mundus plenus est, nempe haereticis, qui pro dolor deuorant animas innumeras, quos cauere debent oues Christi, & non audire vocem alienorum, sed veri pastoris sui Iesu & Christi & matris suae Ecclesiae catholicae, omnemque luporum cauere familiaritatem, quoad fieri potest. Nam sermo eorum ut cancer serpit, & lethifera animae gutturi vulnera infigit, haud secus, quam lupi ouium guttur strangulare solent.

Nolite portare facculum, neque peram, neque calciamenta: & nequinem per viam salutaueritis.

Curam animarum sollicitam quae impediant.

His verbis significat Dominus, quam solliciti debeant esse praecones verbi Dei & quibus cura animarum commissa est, ut nihil in itinere secum ferant, aut agant, quod animos eorum ad se rapere, & ab aliorum procuranda salute possit distrahere. Fieri enim vix potest, ut qui pro terrenis rebus, ex affectu & inordinate ac immoderate sollicitus est, animarum salutem fideliter curet. Ideo Dominus voluit discipulos totam spem suam & fiduciam in ipsum collocare, nec de victu parando esse anxios, ne dum curis temporariis distraherentur, minus praestarent proximis. At tamen non ita haec accipi debent, quasi non liceat praedicatoribus verbi Dei habere vitae necessaria. Ordinauit enim Dominus Iesus, qui Euangelium annunciant, de Euangelio viuere: sed rescauit Dominus omnem habendi & acquirendi cupiditatem, ut temporalibus pro sustentatione & adminiculo vtantur, non autem ibi haereant, nec propter illa ab animarum lucris impediantur. Quod autem etiam calceorum vsu discipulis interdixit, si quis ad literam imitari velit, errare poterit, si non obseruet qualitatem locorum & temporum, itemque vires suas. Ergo ad spiritalem hic intelligentiam potius recurrendum est, ut per calceamentorum vsu vitium, prohibita intelligantur opera mortua, id est, peccata, ut qui alijs praedicant, ipsi a vitijs immunes sint. Denique neminem vult saluari per viam. Quod quidem cauendum est praedicatori, si notabile praestet impedimentum officio suo. Cauendum est, inquam, ne longa captentur diuerticula, ne pro affectu carnali vel sensuali quisquam per viam salutetur. Ibi enim plerumque contingunt computationes, fabulationes inutiles, & multa alia mala, quae vitanda sunt animas lucrari volenti ac debenti. Tantus enim debet in illo inesse animarum zelus, ut quouis alia minus necessaria praeter illo contemnat.

1. Cor. 9.

Calceamentorum vsus quia iam sit prohibitus.

Salutare per viam quid sit, cuius prohibuit.

In quamcumque domum intraueritis, primum dicite: Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: sin autem, ad vos reuertetur. In eadem autem domo manete, edentes & bibentes quae apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua.

Non

Non potest habitare Deus in anima vitiorum tumultu, & passionum impetu exagitata. Voluit ergo per suos prædicatores annunciare pacem, ut pace suscepra, posset ipse pacatum & tranquillum pectoris domicilium subintrare. In pace enim factus est locus eius. Congruum etiam valde fuit per discipulos Christi, utpote mediatoris Dei & hominum, annunciari pacem hominibus, qui tot annorum millibus vixerant in ira Dei, venundati sub peccato, & tartareorum spirituum dominio mancipati. Sic ipso Domino recens nato sancti angeli cantasse leguntur: *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bone voluntatis.* Hanc pacem habere non possunt mali: *Non est enim pax impijs,* dicit Dominus. Vbi autem est bona voluntas, ibi etiã pax est, pax, inquam, pectoris, quam sequitur pax æternitatis: & pax atque concordia mutua cum proximis. Qui enim in seipso bene constitutus est, & pacem habet cum Deo, quam utique habere non potest, nisi qui sit bona præditus voluntate, paratus obedire Deo suisq; prælatis, is etiam facile pacem servat erga proximos. De qua dicit Apostolus: *Pacem sequimini cum omnibus & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum.* D. Cyprianus in tractatu de Simplicitate prælatorum: Si coheredes, inquit, Christi sumus, in Christi pace maneamus. Si filij Dei sumus, pacifici esse debemus. *Beati,* inquit, *pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.* Pacificos esse oportet Dei filios corde mites, sermone simplices, affectione concordēs, fideliter sibi vnanimitatis nexibus coherentes. Hæc ille. Vbi ergo domui pax optatur, siquidem ibi sit filius pacis, qui sit diuinæ gratiæ capax, requiescet super illum pax salutantis & optantis prædicatoris, ita ut corde compunctus, verbum salutis libenter accipiat, conceptaq; bona voluntate, renunciet vitijs, & in melius vitam commutare instituat. Si verò non fuerit illic filius pacis, reuertetur pax ad prædicatorem: quia non carebit præmio suo optantis benevolentia, etiam si non sit, qui velit verbum salutis admittere. Porro, in eadem domo iubentur manere discipuli, ut non leuitate sua mutent hospitia, edantq; & bibant quæ apud illos sunt, utanturq; carnalibus eorum beneficijs, quibus ipsi spiritalia seminant: quandoquidem dignus est operarius mercede sua. Quidni enim corporis alimenta præbeant homines illis, à quibus ipsi animæ cibum perceperint? Non tamen id debet spectare præco verbi Dei, ut ab alijs tanquam mercedis loco accipiat vitæ necessaria, sed utatur illis, quo possit aptior esse & robustior ad exequenda ea, quæ sui sunt officij: mercedem autem operis sui expectet à Deo, qui reddet vnicuique iuxta laborem suum.

SERMO IN EODEM FESTO.

Quibus modis sanctos Apostolos honorare debeamus: & de diebus festis probe colendis.

Nimis honorati sunt amici tui Deus, Psalmo CXXXVIII. Frequens est in Ecclesia sanctorum Apostolorum celebritas, ut per quos maxima sumus consecuti beneficia, eis magnos & meritos impendamus honores. Nec timemus, ne ita agendo quicquam diuino detrahamus honori: quandoquidem totum ad gloriam cedit capitis, quicquid cæteris membris impenditur: nec iniuria a facimus Deum, si eos honoremus, quos ipse inestimabili affectu honore. *Et ut detur forma quædam sanctos Apostolos con-*

iiii 4 grue

Psal. 75.

Rom. 7.

Lucr. 2.
Esaiz 49.

Voluntas Deo
subdita, vive-
ra pace gau-
deat.
Heb. 12.
Cyprianus.

Matth. 5.

Filij Dei
proprium
quid sit.

Præco verbi
Dei quid se-
quare possi-
mum debeat.

Honorandō
sanctos nihil
Deo nos lau-
dis aufert.

T. VI
22

gruè ac deuorè honorandi, placet hic duplicem illos venerandi assignare modum, in quo se piè ac sedulo exercent fideles in illorum solennitatibus, fructum vtique haud pœnitendum inde consecuturi. Primo igitur laudes gratesque agendæ sunt omnipotenti Deo, quod eos tales tantosque efficit, tot donis naturæ, gratiæ & gloriæ affecit, tanta potentia, tot prærogatiuis, tanto honore & dignitate extulit: in quibus omnibus plenissimo lycerè charitatis affectu eis congratulari debemus. Ita fiet vt & nos honorum illorum simus participes. Hoc enim præstat charitas, vt quantumuis aliquis in seipso pauper & virtutis inops sit, tamen si gratias agat Deo pro muneribus gratiæ alijs collatis, eorum omnium reddatur particeps. Itaque etiam si nullius mihi boni conscius sim, etiam si omnibus me sentiam virtutibus destitutum, licet nihil eorum in me conspiciam, quæ in sanctis Apostolis præclarè & excellenter emicuerunt, licet etiam semper longissimè sim ab illorum sanctitate, perfectione, dignitate, gloria & honore abfuturus, tamen gratias pro ijs agendo Deo, atque in illis ea diligendo, & venerando, mihi quodammodo ea vendico. Porro, dum sic Deo gratias agimus pro bonis illis, quæ præstitit sanctis suis, illi mirabiliter placemus, efficiamusque vt & nobis benefaciat, & augeat in nobis dona sua: deinde sanctos Dei propemodum debitores reddimus ad orandum Deum pro nobis, & illius nobis gratiam impetrandam. Absit enim vt credamus eos vnquam posse obliuisci eorum, quæ nos illis pia deuotione impendimus: imo pro vilibus & paruis obsequijs nostris, maxima nobis rependunt. Cum enim iam perfecti sit in eis charitas, summè vtique diligunt salutem nostram. Vnde si quam habeant occasionem nobis gratificandi, vel benefaciendi faciunt id toto cordis affectu, & integerrima fidelitate, longè maiora reddentes nobis, & impetrantes à Deo, quam nos vnquam illis exhibere possimus. Itaque licet in celesti patria maxima erit beatorum differentia, & alij alios multis modis excellent, tamen infimus non solum non inuidebit summo, sed etiam per ardentissimam charitatem erga illum, & gratitudinem erga Deum illius beatitudine in illo fructur, nec putabit deesse sibi, quod in illo conspexerit. Qui affectus vtinam saltem parua ex parte esset in hominibus, mox essent tranquilla omnia. Pauperes non inuiderent ditioribus, neque subditi principibus & magistratibus, non populus clero, non inferiores superioribus, sed sua quisque sorte contentus viueret, & quod sibi deesse cerneret, in alio se inuenisse gratularetur. Secundo sanctorum solennitates studiose ac reuerenter nobis celebrandæ sunt: quod quidem sit Missæ sacrificium & Dei verbum deuotè auscultando, apostolorum suffragia piè & feruenter implorando, eleemosynas & misericordiæ opera largius in miseros conferendo ad laudem Dei & illorum honorem, pijs meditationibus, sanctisque cogitationibus attentius insistendo: denique vitam illorum pro nostræ fragilitatis modulo imitando. In his igitur sese exercent fideles, nec detestabili ocio aut alijs illicitis studijs illorum dies festos transigent, in summam Dei & eius sanctorum iniuriam, propriamque perniciem & damnationis cumulum. Maximè tamen in illis imitabuntur charitatem, quæ in eis summa effulset, de qua dicit Augustinus: Qui charitatem habet, quid est quod illi possit obesse? Qui verò non habet, quid est quod possit prodesse? Est autem chari-

Honorandi sanctos Dei modus duplex.

Merita sanctorum quomodo nobis applicemus

Sanctos curã habere viuendum qui eorum honorat perfectione.

Sanctos minores ex aliorum beatitudine maiori gaudere.

Festa sanctorum quomodo & quâ studiose reuerenterque sint celebranda.

August.

racis triplex quædam stupenda virtus & efficacia, quæ eam summè facit desiderabilem & preciosam. Prima est, quod vniuersa peccata operit & abscondit à facie Dei. Si habes charitatem, securus pergis ad Christi quamuis æquissimi iudicis tribunal, etiam si solus omnia mundi peccata admiseris. Non enim poterit damnare aut abijcere hæc nuptiali veste ornatum, qua teguntur vulnera & deformitates animarum.

Efficacia charitatis triplex quæ sit. Prouer. 10. 1. Pet. 4. Math. 25.

Secunda est, quod quibuscunque charitas coniuncta est, etiam si in seipsis indifferentia sint, ea omnia Deo reddit valde accepta: vt sunt, ieiunia, vigilia, orationes, elemosynæ, &c. quæ sine charitate, aut parum, aut nihil placent Deo. Tertia est, quod etiam mala nostra commutat in bona. Sic diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, etiam ipsa peccata quæ fecerunt. Siquidem ex illis postea humiliores fiunt. Et quia hic iam aliqua dicta sunt de apostolorum, aliorumque sanctorum solennitatibus colendis, forsitan non incongruum fuerit generatim aliqua commemorare de festis diebus religiose transigendis, ne quis ignorantiam possit prætexere: & vt habeant pij exercitia illis diebus accommodata. Non enim temere instituti sunt Domini ac festi dies, sed pro nostrarum salute animarum, vt qui alijs multo pluribus diebus in multa distracti, & erga res terrenas solliciti & occupati sumus, saltem ijs diebus animum colligamus, & Deo, nostræque saluti intendamus. Certum est enim diebus operarijs vel communibus, id est, non festis, homines vt plurimum tempus preciosissimum perdere, aut certè non satis fructuose expendere, miscendo actionibus suis pulueres mundi huius. Imo verò plurimi tunc perdunt humilitatem, patientiam, castitatem, veritatem, quietem, diuinam gratiam, animam quoque suam, itemque paradysum & Deum ipsum peccatis varijs, quæ passim absque timore admittunt. Vnum ergo ex ijs, quæ festis diebus agenda sunt, hoc est, vt sicut cæteris diebus eorum, quæ iam diximus, multorumque aliorum bonorum iacturam fecimus, ita festis diebus studeamus amissa recuperare. Vnde dies illi cum omni sollicitudine & maturitate transigendi sunt, maximeque tum conuenit vacare conscientie examinandæ & discutiendæ, vt videat vnusquisque in quibus cæteris diebus offenderit Deum, doleatque ex animo de singulis malè admissis: deinde proponat in posterum toto corde abstinere, occasiones peccandi fugere, malorum consortia pro viribus euitare, & bonis operibus semper esse intentum. Nec ramentum hæc sufficiunt, sed etiam confiteri necesse est peccata admissa. Quod quidem Christianis omnibus consultißimum foret frequenter agere. Ita enim semper sereniori viuerent conscientia, & minori esset opus labore ad expendendam conscientiam dum confiteri vellent. Deinde maxime danda opera est festis diebus, vt Missa non negligatur, sed ad finem vsque reuerenter & attentè auscultetur: nec non vt precibus assiduis fideles incumbant. Cum enim alijs diebus ob externas occupationes & curas domesticas vix vnquam precibus vacent, debent festis diebus magno studio ad orandum se conuertere. Atque vtinam persuaderi posset miseris, id vt agere vellent. Sentirent sanè largissimam Dei benedictionem, & ad resistendum vicijs, atque ad toleranda aduersa multo fortiores se experirentur. Sed quia orationis præsidium iam omnes abijciunt, nullo negotio quæuis vitia, vitiatorumque incentores demones miseris prævalent ac dominantur. Præ-

Sine charitate nil Deo placere.

Rom. 8.

Dies festi cur instituti sint & colendi.

Festis diebus bona amissa recuperari.

Festis diebus Missæ sacramentum audieadum.

Orationis quæ sit hodie vltus rarus.

kkkk terea

T. VI
22

Gratias Deo
ut sint agen-
da diebus fe-
stis.

terea iisdem diebus reuocanda ad memoriam sunt beneficia Dei, & pro ijs Deo attentissime gratias agenda. Hoc quidem ita est necessarium, ut qui id non facit, vix mihi Christiani nomine dignus videatur. Quid enim tam iniquum est, quam cum innumera, idque momenti singulis à Deo accipimus beneficia, saltem vno aut altero hebdomadae die non redire in illorum vel generalem memoriam, & Deo largissimo benefactori medullitus gratias agere? Ingratitudinem tantam ab omni Christiano Deus auertat. Atque vtinam sicut perpetuo Deus nobis benefacere non desinit, ita nos perpetuas illi nocte ac die laudes gratesque agere possimus. Quod etsi non possumus, tamen vel festis diebus, qui alijs minus possunt, debent commemorare secum ad minus praecipua Dei beneficia generalia & specialia, & pro illis gratias agere Deo.

Pecudes suo
docere factio
hominis in-
gratos grati-
arum actio-
nem.

Multum nos ad gratitudinem prouocat etiam rationis expertum animalium quorundam miranda gratitudo, ex quibus canes in tantum hoc dono pollere noscuntur, ut quidam etiam interfectis dominis eorum in solitudine à latronibus, ab extinctorum cadaueribus non recessisse legantur, sed ibidem expirasse, atque etiam quosdam, duces fuisse eorum, qui recens perpetrati homicidij auctores inquisierunt, atque eos capi & poenis affici fecisse. Si ergo tantam fidem & gratitudinem canes omni ratione carentes praestant illis, à quibus minima sunt beneficia consecuti, poterit ne hominis vocabulo dignus esse, quisquis infinitis, continuis, & maximis Dei beneficijs ingratus viuit?

Basilius.

D. Basilus Magnus adeo ab hominibus exigit gratiarum actionem erga Deum, ut ab hac velit omnes preces nostras capere initium. Cuius verba vna cum formula gratiarum actionis ab illo edita huc non piget recensere. Ait enim in constitutionibus Monasticis capite II. Duplex est orandi modus: quorum alter in glorificatione, adhibita animi submissione cernitur: alter in petitione, qui quidem priori subiicitur. Cum oras igitur, nolito confestim ad petitionem accedere. Quod si hoc non facis, iudicio es ipse de voluntate tua, te scilicet, quod necessitate

Orandi mo-
dus duplex
quis sit.

urgearis, Deo preces adhibere. Quapropter quandocunque instituis orare, coniugem liberos atque etiam teipsum relinquito & à terra procul abscedito, caelumque superato, & naturas omnes tam quae cerni, quam quae cerni non possunt relinquito, & ab eius glorificatione exordire, qui omnia condidit: cumque in eo satis fueris commemoratus, non mente vaga, neque huc illuc temere decurrante, neque (ut Graecorum mos est) fabulas garruens, sed de sacrosanctis literis carpens quae dicas, dic: Gratias tibi ago Domine propter

Oraturus ut
omnia tran-
scendat.

incredibilem clementiam, & in ferendis hominum culpis facilitatem tuam, qui peccantem me quotidie patientia tua sustines, & ad respiciendum omnibus nobis potestatem facis. Propter hoc enim taces, & nos sustines Domine, ut tibi gratias agamus, qui salutem generis nostri modo terrendo, modo leniter exhortando moderaris: quique per prophetas primo, postremo etiam per aduentum Christi tui nos visitaueris. Tu enim sin xisti nos, non autem ipsi nos, tu es Deus noster.

Gratiarum
actio D. Basii
suo familia-
ris.

Deinde docet quanta humilitate Deo gratias agere eumque glorificare debeamus, ita ut dicamus illi ex animo nos indignos esse, qui coram ipso loquamur, eo quod simus vehementer peccatores: & quamuis in multis offendamus omnes, tamen maiorem offensarum partem nec intelligamus quidem, ita vt

Psalms 99.

Iacob 1.

ita vt merito vnusquibet dicere possit & debeat, peccatis peccatores omnes se vincere. Deinde ita subiungit: Postquam ambabus his partibus, nempe gratiarum actionis & humilitatis satisfeceris, tum demum quod petere debes, petito: non diuitias, neque terrenam gloriam, non sanitatem corporis. (Ipsè est enim qui te creauit, ipsi curæ est incolumitas tua, & probe nouit cui expediat bene vel male valere) sed quemadmodum iustus es, regnum cælorum pete tantummodo, & necessitatibus corporis tui ipse prouidebit. Munificentissimus est enim idem & augustissimus rex noster, & indignè fert, quādoquē quis exiguum aliquid à se petit, quandoquē quis nostrum de rebus ipsum minime ipsi conuenientibus rogat. Noli igitur illū tibi oratione tuarum facere: sed ea petito tibi, quæ digna sunt & regi & Deo. Hactenus ille. Cuius dicta nos propterea paulo fufius huc adduximus, vt habeant fideles tū orandi, tum gratias agendi formulam, quo tanto propensius dies festos sanctificent, id est, sanctis operibus & exercitijs transigant. Præter hæc autem nō minori cura agendum est, vt sicut in præcipuis solennitatibus olim Iudæi solebant offerre primitias Deo, ita & Christiani festis diebus mysticè idem agant, quod illi externo ritu obseruauerunt. Vt enim aiunt doctores quidam, Iudæi in Paschate offerebant primitias nouorum granorum, in Pentecoste nouorum panum, in Septembri nouarum frugum: ita etiam Christiani triplices primitias festis diebus debent Deo offerre, puta cogitationes, intentiones & amorem suum. Sunt enim cogitationes principium omnium bonarum actionum: quādoquidem piæ actiones à cogitatione trahunt originem: ex q̄, id est, cogitationes offerendæ sunt Deo, vt festis diebus sanctis cogitationibus, puta de vita & passione Christi, de virtutibus & meritis sanctorum, de quatuor extremis, de præsentis vitæ breuitate & incerto exitu, de miserijs exilij huius, atque id genus alijs serio & attente vacemus: tum enim liberius datur ocium & maior opportunitas, eo quod non sit necesse externis distracti occupationibus. Intentiones etiam primæ & principales sunt in operibus nostris: siquidem ab illis bonæ actiones incipiunt. Non enim potest esse opus bonum, quod bona intentione sit destitutum, magisq̄ Deus in actionibus nostris mentis intentionem, quam operis rationem attendit. Et istæ igitur offerendæ sunt Deo, ita vt cuncta opera nostra, totamq̄ adeo vitam nostram referamus in Deum. Quod sanè non est negligenter agendum. Non enim parum interest, qua intentione cuncta agamus: adeoque si meritum apud Deum consequi velimus, oportet vt cuncta quæ vel cogitamus, vel dicimus, vel agimus, vel omittimus, idcirco cogitemus, dicamus, agamus, omittamus, vt diuinæ voluntati obtemperemus, vt sic omnia nostra referantur ad diuinæ voluntatis executionem. Atque hac in parte diligenter se se fideles quiq̄ exercere debent, vt ad minus festis diebus omnia sua & totam vitam suam, omnesq̄ intentiones suas referant & dirigant in Deum, statuantq̄ firmiter & tota voluntate decernant ac proponant, se in omnibus Deum præcipuè pro scopo habere velie. Inde fiet vt omnes cogitationes, actiones, & verba ipsorum Deo magis placeant, & maiori præmio digna sint. Qui verò omnia sua temere & dissolute agunt, nec certum sibi præfigunt scopum, illi sine vllō fructu vitam exigunt suam, & tandem vacuos se inueniunt, nisi resipuerint. Denique amor noster, cum sit

Petere quānam debeamus à Deo.

Primitias mysticè triplices quæ debeant offerre Christiani diebus festis.

Intentionis rectæ quæ bona sint.

Quicquid agimus id referendū vt sit ad Dei beneplacitum.

Scopus cuique vt sit præfigendus.

T. VI
22

Amor noster
vri sit Deo
ceu primitia
offerendus.
Sanctificare
festos dies
qui intelli-
gendum.

Dies festi cur
igniti.

primus actus voluntatis, principiumq; omnium actionum ex voluntate proficiscentium, siue quæ à voluntate sunt (siquidem ex amore bono & ordinato opus iridem bonum ac ordinatum procedit, vt ediuerso ex malo & inordinato amore malum, inordinatumq; opus emergit) iure sanè etiam idem ipse amor noster ceu primitiæ quædam Deo festis diebus offerri debet, ita vt Deum amemus super omnia, atq; in Deum tendamus, & ascendamus per amorem. Id verò ad sanctificationem festorum dierum magis exigitur, quam duo præcedentia, nempe cogitationum ac intentionum oblatio. Vt enim aiunt sancti quidam, præcipua mens siue intentio præcepti de sanctificando sabbato ea est, vt Deo per amorem adhareamus, eiq; præparemus cordis habitaculum. Neque dubium est illum ritè sanctificare festum diem siue sabbatum, qui Deum amat super omnia, vitatq; cuncta huic charitati contraria & inimica, & diuinis vacat laudibus, alijsq; pijs ac religiosis exercitijs. Sunt & alia multa, quæ huc possint adferri, festis diebus obseruanda: sed si quis iam dictis sese sedulo occupauerit, satis habebit negocij, neque opus erit, vt ad mundi vanitates, ad ludos, ad crapulam & ebrietatem, ad choreas, & id genus alia demonum ludibria sese conuertat. Agite ergo charissimi dignè Deo & sanctis eius festos exigatis dies, & quas alijs diebus contrahitis vitiorum maculas istis abstergite & expiate. Propterea enim instituti sunt, vt illis vos reconcilietis Deo, & miseris animabus vestris maturè prospiciaris, sanctos quoque vobis apud Christum iudicem patronos asciscatis, vt vbi ad illius seuerissimum tribunal ventum fuerit, quod vestris non potestis, sanctorum meritis & precibus obtineatis. O felices vos, si dum adhuc licet, hac ratione salutem vestram consulueritis. Vt autem illis, qui sacris diebus, non solum præterita peccata non diluunt, sed etiam vehementissimè exaggerant, quibus remedia & adminicula salutis vertuntur in exitium. Quod à nobis auertat Deus in secula benedictus, Amen.

IN. FESTO OMNIUM SANCTORVM,
Lectio Apocalypsis Beati Ioannis Apostoli,
Cap. VII.

Go Ioannes vidi angelum ascendentem ab ortu solis, habentem signum Dei viui: & clamauit voce magna quatuor angelis, quibus datum est nocere terra & mari, dicens: Nolite nocere terra & mari, neque arboribus, quoadusque signemus seruos Dei nostri in frontibus eorum. Et audiui numerum signatorum, centum quadraginta quatuor millia, signati ex omni tribu filiorum Israel. Ex tribu Iuda, duodecim millia signati. Ex tribu Ruben, duodecim millia signati. Ex tribu Gad, duodecim millia signati. Ex tribu Aser, duodecim millia signati. Ex tribu Nephthali, duodecim millia signati. Ex tribu Manasse, duodecim millia signati. Ex tribu Simeon, duodecim millia signati. Ex tribu Leni, duodecim millia signati. Ex tribu Isachar, duodecim millia signati. Ex tribu Zabulon, duodecim millia signati. Ex tribu Ioseph, duodecim millia signati. Ex tribu Benjamin, duodecim millia signati. Post hæc vidi turbam magnam, quam dinumerari non potest.